

باسمه تعالی

گروه پژوهش انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران

رهنمود ها و ملاحظاتی پیرامون شناسایی و انتخاب موضوع پایان نامه

(برای پژوهشهای پیمایشی حوزه های علوم انسانی و اجتماعی)

ارائه داده است.

مرحله اول: ملاحظات و نکات اولیه

* مطالعه اجمالی در برخی زمینه های مورد علاقه و مهم

* جستجو در برخی پایگاهها و نیز اینترنت تحت عبارت "موضوعات پژوهشی (research)"

(topics) و یا اولویت های پژوهشی (research priorities) "و یا "مباحث پژوهشی"

(issues for research) و یا "پیشنهادهایی برای پژوهشهای بیشتر (further research)"

در حوزه های دلخواه جهت آگاهی از موضوع های بالقوه مناسب.

* مطالعه و واریسی "پیشنهادهایی برای پژوهشهای بیشتر" در فصل آخر پایان نامه ها برای آگاهی

از موضوع های بالقوه مناسب

* صرف وقت بیشتر و مطالعه عمیق تر و تحلیلی تر در باره موضوع های مطرح

* مشورت با استادان و سایر دانشجویان آگاه و منتقد در مورد موضوع های قابل قبول و مطرح

* توجه به علاقه و یا تجربه استاد مربوطه به موضوع پیشنهادی

مرحله دوم: بررسی و تحلیل مقوله ها و نکات مورد توجه در انتخاب موضوع

*علاقمند بودن به موضوع

* نو بودن موضوع (تکراری و یا تقلیدی صرف نباشد)

*ارزشمند بودن موضوع

-مطرح بودن در سطح سازمان، ملی یا منطقه ای یا جهانی

-منطقی بودن و نه فریبنده بودن

* کاربرد بودن (در مورد پژوهشهای غیربنیادی): امکان استفاده از نتایج در کوتاه مدت یا میان

مدت (بتواند به یک نیاز مهم پاسخ دهد)

* مطرح بودن به منزله مسئله (امکان تعریف یک مسئله جدید مبتنی بر پیشینه پژوهش یا

تجربیات حرفه ای و شخصی)

* امکان طرح و تعریف سؤال یا فرضیه بر اساس مسائل عملی یا نظری ۲

-سئوالهای مشخص، عینی و هدفمندی را بتوان طرح کرد

-برای پاسخ به سئوالها، راه حل علمی و روش مناسب وجود داشته باشد

* امکان عملی اجرای پژوهش

-انجام مراحل تحقیق با دشواری غیرعادی همراه نباشد

-مراحل کار به لحاظ طول زمان مورد نظر (با توجه به مقررات دانشگاه مربوطه) قابل انجام باشد

-مطالعات نظری و دستیابی به منابع برای مطالعه امکان پذیر باشد

- نمونه معرف (نماینده) جامعه پژوهش قابل دسترس بوده و افراد مایل به همکاری باشد (مثلا به پرسشنامه ها در زمان مقرر پاسخ دهد یا در مصاحبه شرکت کند)

- شیوه گردآوری اطلاعات (توزیع پرسشنامه و یا مصاحبه و یا راه های دیگر) در مدت زمان مشخص قابل انجام باشد

- اطلاعات مورد نیاز قابل دسترس و گردآوری باشد

- امکان انجام پژوهش، به لحاظ روش تحقیق (وجود یک یا چند روش برای آزمون کردن) وجود داشته باشد

* امکان ادامه پژوهشهای بیشتر در همان زمینه

- پیشنهادهای جدیدی را بتوان از دل پژوهش برای پژوهش های آتی مطرح کرد

* امکان استخراج و چاپ چند مقاله در آن زمینه (تولید دانش جدید)

مرحله سوم: تصمیم گیری کلی

* تدوین یک فهرست از موضوع های مناسب بر اساس توجه به معیارهای مرحله دوم

* بررسی مجدد تک تک موضوع ها با نگاه منطقی و واقع بینانه

* حذف برخی موضوع ها که امکان تحقیق و رسیدن به نتیجه مطلوب در آنها دشوار است

* انتخاب حداکثر دو یا سه موضوع مناسب برای تحقیق

* بررسی هر یک از موضوع ها به لحاظ وجود منابع اطلاعاتی و وجود استاد راهنما (موضوع در

حوزه توجه به تخصص و علاقه حداقل یکی از استادان باشد)

* مشورت با یک یا دو استاد در باره موضوع های پیشنهادی و مسائل مرتبط با آنها

* گرفتن تائید اولیه از یک یا دو استاد در مورد مناسب بودن یکی از موضوع ها ۳

مرحله چهارم: محدود کردن دامنه موضوع

* مطالعه متون علمی برای پی بردن به فضاهای خالی برای تحقیق در آن موضوع

* بیان موضوع محدود شده در قالب عبارت (عنوان پایان نامه)

* مشورت مجدد با استادان مربوطه در مورد موضوع محدود شده

* تائید موضوع نهایی پس از انجام اصلاحات لازم در عنوان

* مطالعه مجدد متون علمی برای یافتن و تدوین مسئله پژوهش

* نوشتن سئوالها و یا فرضیه های مناسب برای تحقیق

* مشورت با استادان مربوطه و تائید مسئله ها و یا فرضیه ها

مرحله پنجم: انجام سایر گامهای پژوهش که در طرح پیشنهادی (proposal) مشخص می شود :

* مشخص کردن روش تحقیق

* مشخص کردن جامعه پژوهش

* مشخص کردن شیوه نمونه گیری

* مشخص کردن ابزار گردآوری اطلاعات

* اجرای مراحل عملی کار

* تدوین گزارش تحقیق